

סקירת הספר

”הבטחתם לנו אח מיוחד: משפחתו של הילד עם צרכים מיוחדים”

סוקר: אורי תימור

שרגא פישרמן, **הבטחתם לנו אח מיוחד: משפחתו של הילד עם צרכים מיוחדים**, שאנן – המכללה האקדמית הדתית לחינוך, תשפ”א 2021, 241 עמודים.

בישראל יש כמאתיים אלף ילדים ובני נוער עם צרכים מיוחדים (וייסבלאי, 2015), או במילים אחרות כ-6% מכלל הילדים ובני נוער בישראל משתייכים לקבוצה זו (על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2021). ילדים עם צרכים מיוחדים זקוקים לכל מיני רמות של תמיכה פיזית, נפשית, חינוכית וכלכלית. מטבע הדברים מציאות זו משפיעה במידה ניכרת גם על חייהם של בני משפחותיהם הקרובים – ההורים, האחים, וכן הסבים – על סדר יומם, על תפקודם, על תפיסותיהם ועל רגשותיהם.

מחבר הספר, פרופ' שרגא פישרמן, ראש התוכנית לתואר שני ביעוץ חינוכי במכללת שאנן, תורם שנים רבות להכשרת יועצים חינוכיים ולהעצמת הסגל החינוכי בבתי הספר. הוא הכשיר סטודנטיות וסטודנטים רבים ולימד אותם בין השאר איך לראיין בני משפחה של אנשים עם צרכים מיוחדים. הראיונות נותחו והוסברו בכיתות הלימוד מתוך הידע האקדמי התאורטי והמחקרי העכשווי. הראיונות נעשו לעיתים בתוך משפחותיהם של סטודנטים שיש להם בני משפחה עם צרכים מיוחדים.

לדברי המחבר, ”הספר מיועד בראש ובראשונה לבני משפחתו של הילד עם הצרכים המיוחדים, ובראשם ההורים העשויים למצוא בו 'חברים לאתגר'. כמו כן הוא כולל רעיונות ליחס כלפי אחים, הורי ההורים ועצמם”. בד בבד הספר מיועד למחנכים, למטפלים, ליועצים חינוכיים ולעובדים סוציאליים, אנשי מקצוע המשתתפים בטיפול בילדים עם הצרכים המיוחדים ותומכים בבני משפחותיהם.

כבשאר ספריו גם בספר זה מתבלט פרופ' פישרמן בגישתו החינוכית הקונסטרוקטיבית המקורית, בידע הנרחב שלו, ביכולתו לבחון לעומק את הנושאים שהוא דן בהם ובהתמסרותו להעמקת הידע לקידום ההבנה הן של תלמידיו הן של קוראי מאמריו וספריו.

זהו ספר מיוחד החורג מהמתכונת הרגילה של ספרים אקדמיים במתכונת סטנדרטית, כיוון שהוא מצרף לספר ראיונות ונרטיביים שעיקרם הוא העול של הטיפול בילדים ובבני נוער עם צרכים מיוחדים בקרב ההורים, האחים והסבים. בדרך זו הוא משתף את הקוראים במסע מטלטל של התמודדות אישית ומשפחתית, מתוך מאמצים בלתי נלאים לקדם את הילדים ובני הנוער עם הצרכים המיוחדים למיצוי הגבוה ביותר של יכולותיהם וכישוריהם.

על אף המסעות האישיים והמשפחתיים הארוכים, הקשים והמורכבים המוצגים בו, הספר רצוף נקודות אור של אהבה, חום אנושי וטוב לב. הספר מבטיח אתגרים ועבודה חינוכית מפרכת. הוא אינו מוכר אשליות, אך הוא מבטיח להוריו, להורי הוריו ולאחיו של הילד עם הצרכים המיוחדים סיוע מהותי ואנושי רב ערך.

קונסטנטינוס קוואפיס בשירו "הדרך לאיתקה" (1911) מבשר לקוראיו שהם אומנם לא יגיעו במסעם המטלטל והארוך למחוז חפצם האוטופי (איתקה), אך הם יזכו בדרך לשלל חוויות מעצימות שיוכלו להשיג אותן במידה מרובה. כך הדרך אל המטרה הופכת לעיקר. זה הרעיון הסמוי המרכזי של ספר זה המפגיש את הקוראים עם המסע המפרך של בני המשפחה הקרובים המתמודדים עם הקשיים של ילדם במסירות רבה, בהשקעה מרובה ובאהבה.

רשימת מקורות

- וייסבלאי, אי' (2015). **חינוך לילדים עם צרכים מיוחדים בישראל – נתונים וסוגיות מרכזיות**. הכנסת – מרכז המחקר והמידע.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. (2021). **שנתון סטטיסטי לישראל 2021 – מספר 72**. קוואפיס, ק' (1993). **כל השירים** (י' ברונובסקי, מתרגם). כרמל.